

STEJNÉ PŘÍBĚHY, JINÁ JMÉNA

AKTIVITA: MAPA KOŘENŮ TŘÍDY

<p>Anotace:</p>	<p>Prostřednictvím projektu si žáci i jejich rodiče uvědomí, odkud pochází jejich rodina. Žáci nejprve samostatně a poté společně s rodiči zaznamenají do mapy původ svých předků a zamyslí se nad důvody a důsledky jejich stěhování. Na závěr žáci vytvoří mapu kořenů celé třídy.</p>
<p>Vzdělávací oblasti a obsahové vzdělávací okruhy:</p>	<p>ZV a GV: jazyk a jazyková komunikace, člověk a společnost, umění a kultura OV: jazykové vzdělávání a komunikace, společenskovední vzdělávání / občanský vzdělávací základ, estetické vzdělávání</p>
<p>Průřezová témata:</p>	<p>ZV a GV: OSV, VDO (ZŠ), VMEGS OV: OVDS</p>
<p>Klíčové kompetence:</p>	<p>ZV a GV: k řešení problémů, komunikativní, sociální a personální, občanské OV: k řešení problémů, komunikativní, personální a sociální, občanské kompetence a kulturní povědomí</p>
<p>Doporučený věk:</p>	<p>14+</p>
<p>Cíle:</p>	<p>Žáci:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ uvědomí si a zaznamenají, odkud pochází jejich rodina, ▪ diskutují s rodiči o kořenech své rodiny a společně dotvoří mapu, odkud jejich předci pocházejí, ▪ uvědomí si, jak je důležité znát své kořeny.
<p>Délka:</p>	<p>2–3 vyučovací hodiny (vyhrazený čas na projekci filmu + 30 min. na úvodní aktivitu, 1 vyučovací hodina s cca týdenním odstupem) + samostatná domácí práce</p>
<p>Pomůcky:</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ PRACOVNÍ LIST (mapa ČR a SR, případně mapa Evropy nebo mapa světa pro každého žáka) ▪ velký arch papíru (nebo mapa Objevujeme svět s JSNS) ▪ psací potřeby ▪ tabule nebo flipchart
<p>Postup:</p>	<p>První část (projekce filmu a úvodní aktivita)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Na začátku aktivity se nejprve žáků zeptáme: <i>Kdo z vás rád cestuje? Máte nějakou osobní zkušenost s nedorozuměním, které vzniklo z důvodu odlišné kultury/jazyka/zvyku? Jak se cítíte v cizí zemi, když nerozumíte místnímu jazyku?</i>

2. Promítneme žákům film.
3. Po projekci si sedneme do kruhu a provedeme reflexi filmu *metodou jednoho slova*. Vyzveme žáky, aby pomocí jednoho slova popsali pocity, které v nich film vyvolal. Nekomentujeme ani nehodnotíme jednotlivé odpovědi. Slova zapisujeme na tabuli nebo flipchart. Pokud se určité slovo opakuje, uděláme k němu čárku. Můžeme pak vidět, jak film působil na třídu jako celek. **Poznámka:** Další metody reflexe emocí najdete v informačním textu *Jak na reflexi emocí po filmové projekci*.
4. Zůstaneme v kruhu a vyzveme žáky, aby vstal ten:
  - *kdo se narodil v nejbližším městě / nejbližší porodnici*
  - *čí prarodiče žijí v našem městě/obci*
  - *čí prarodiče žijí více než 50 km daleko*
  - *kdo se za život někdy stěhoval apod.*
5. Poté požádáme žáky, aby se posadili do lavic, a rozdáme jim **PRACOVNÍ LIST** s mapou ČR a Slovenska (můžeme rozdat i mapu Evropy nebo mapu světa, připomeneme žákům historickou spjatost ČR a Slovenska). Vyzveme je, aby v mapách označili místa, kde žije/žila jejich rodina – žáci začnou tam, kde žijí oni s rodiči a sourozenci, pokračují tam, kde se narodili a v mládí žili rodiče, prarodiče...
6. Na závěr žákům zadáme domácí úkol – dokončit mapku původu předků za pomoci rodičů a zaznamenat důvody stěhování předků v rozhovoru se členem rodiny, který se někam přestěhoval, kdy se ho ptáme:
  - *proč se stěhoval?*
  - *jak se cítil na novém místě?*
  - *co mu pomáhalo?*
  - *kde se mu žilo nejlépe?*
  - *jaké má vzpomínky...?*

Druhá část (v odstupu cca 1 týdne)

7. Úvod následující hodiny začneme brainstormingem na téma „stěhování“. Vše zaznamenáváme na tabuli.
8. Poté se žáků ptáme: *Co nového jste se dozvěděli z rozhovoru s členem rodiny? Máte nějaký zajímavý příběh, který byste chtěli sdílet?*
9. Vrátime se k brainstormingu a sdílíme společné situace pro přestěhování. *Proč se lidé stěhují? Z jakých důvodů se lidé v minulosti nejčastěji stěhovali? A proč se stěhují dnes? Můžou být nějakí lidé k stěhování/migraci donuceni? Máte osobní zkušenost se stěhováním / změnou místa pobytu? Jak jste se cítili např. při vstupu do nové školy? Co bylo pro vás nejtěžší? Jak se musí přizpůsobit lidé, kteří se ocitnou ve velmi odlišných kulturních podmínkách?*
10. Poté uspořádáme na lavicích výstavu map původu předků.
11. V závěru hodiny vytvoříme na velký arch papíru společnou mapu kořenů naší třídy.

Reflexe:

Reflexi provádíme v průběhu aktivity po jednotlivých krocích. Mluvíme s žáky o příčinách stěhování, ale i o jeho následcích. Snažíme se společně spojit migrační vlny s důležitými historicko-spoločenskými událostmi. Závěrečnou reflexi provedeme formou diskuse nad společnou mapou kořenů.

TIP: Pokud nechcete mapu pro zaznamenání kořenů třídy s žáky kreslit, můžete využít mapu

Zkušenosti z praxe:

Aktivitu jsme začali otázkami: Kdo rád cestuje? Kdo se setkal s nedorozuměním a jak se cítí v cizí zemi, když nerozumí jazyku?

Děti uváděly, že cestují rády a že když se nedomluví, cítí se divně a trapně, používají překladač nebo „ruce a nohy“. Po projekci filmu a reflexi emocí jsme si v kruhu prošli, kdo se kde narodil, kde žijí prarodiče atd. Následně jsme si do mapy zakreslili, kde žijí. Poté jsem vysvětlil domácí úkol.

Další hodinu jsme si prošli domácí práce a v rámci brainstormingu jsme probrali téma stěhování a jeho důvody. Žáci většinou uváděli jako plus nové prostředí, nové lidi i to, že se jim nová země líbí, a jako minus pak nezvyk, loučení, emoce a to, že je se stěhováním práce. Jako důvody stěhování uvedli válku, bydlení, studium, nový začátek, přírodu, rodinné problémy či peníze.

V závěrečné reflexi jsme si prošli mapy, žáci zmínili příběhy svých rodin – např. předků z Maďarska (praděda údajně levobočkem šlechtice), Francie, Německa či Ameriky, většinou ale z českých zemích. Důvody stěhování předků byly zejména rodinné (manželství), dále špatné podmínky v zemi (případ Vietnamce z naší třídy) či práce.

Aktivita nebyla náročná, spíše mi žáci řekli, že je někdy těžké získat informace, že o tom rodiče ne vždy chtějí mluvit.

Jiří Vodáček, ZŠ Jindřichův Hradec II, Janderova 160

STEJNÉ PŘÍBĚHY, JINÁ JMÉNA

PRACOVNÍ LIST: MAPA KOŘENŮ

Zaznamenejte do mapy, odkud pochází vaše rodina. Kde žijete vy? Kde se narodili vaši rodiče? A kde babičky a dědečkové?
A kde další předci?

Mapa ČR a Slovenska

